

ΔΗΛΩΣΗ ΕΕ-ΤΟΥΡΚΙΑΣ

Έξι χρόνια υπονομεύει την προστασία των προσφύγων

8 ΟΡΓΑΝΩΣΕΙΣ ΠΡΟΕΙΔΟΠΟΙΟΥΝ ΟΤΙ ΟΙ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΠΟΥ ΕΦΑΡΜΟΖΟΝΤΑΙ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΕΜΠΟΔΙΖΟΥΝ ΕΚΤΟΠΙΣΜΕΝΟΥΣ ΑΝΘΡΩΠΟΥΣ ΝΑ ΑΙΤΗΘΟΥΝ ΑΣΥΛΟ, ΠΑΡΑ ΤΗ ΣΑΦΗ ΑΝΑΓΚΗ ΤΟΥΣ ΓΙΑ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ

Ο Μάρτιος του 2022 σηματοδοτεί τη συμπλήρωση έξι ετών από την υπογραφή της Δήλωσης ΕΕ-Τουρκίας, η οποία προέβλεπε ότι οι άνθρωποι που περνούν παράτυπα στα ελληνικά νησιά από την Τουρκία θα επιστρέφονται εκεί. Έξι χρόνια αργότερα, αυτό το «προσωρινό

και έκτακτο μέτρο» έχει γίνει σήμα κατατεθέν της ΕΕ που αποφεύγει την ευθύνη της για την προστασία των προσφύγων.

Περισσότεροι από 2.100 άνθρωποι που έκαναν το δύσκολο και συχνά πολύ επικίνδυνο ταξίδι για να φτάσουν στα νησιά της Ελλάδας έχουν επιστραφεί στην Τουρκία. Χιλιάδες άνθρωποι των οποίων οι αιτήσεις απορρίφθηκαν ως απαράδεκτες βρίσκονται σήμερα σε ένα παρατεταμένο νομικό κενό, καθώς η Τουρκία δεν δέχεται επιστροφές από τον Μάρτιο του 2020.

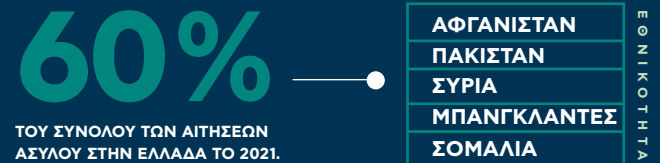

ΠΕΡΑΙΤΕΡΩ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΠΡΟΣΒΑΣΗΣ ΣΤΟ ΑΣΥΛΟ

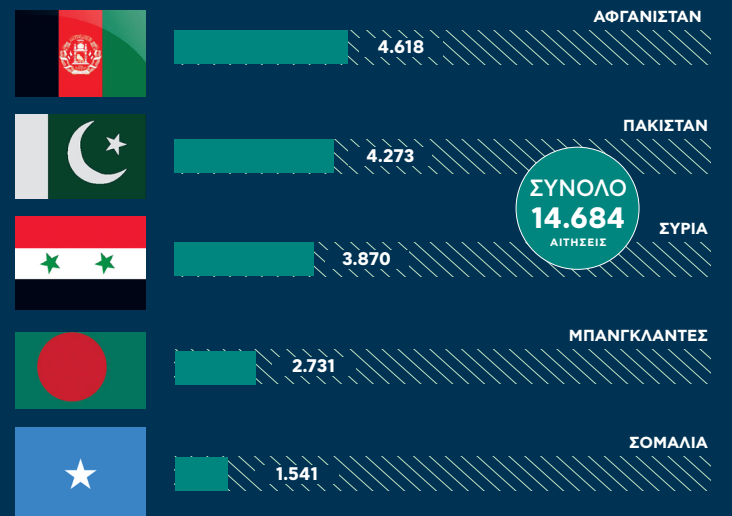
Είναι ανησυχητικό ότι ο αντίκτυπος της δήλωσης ΕΕ-Τουρκίας επιδεινώθηκε περαιτέρω από μια Κοινή Υπουργική Απόφαση (ΚΥΑ) τον Ιούνιο του 2021, η οποία χαρακτήρισε την Τουρκία ως «ασφαλή τρίτη χώρα» για άτομα από το Αφγανιστάν, το Μπαγκλαντές, το Πακιστάν, τη Σομαλία, καθώς και τη Συρία.

Ενώ η «συμφωνία» ΕΕ-Τουρκίας αφορά τους ανθρώπους που αναζητούν προστασία στα νησιά, η ΚΥΑ ισχύει για τους αιτούντες άσυλο οπουδήποτε στην Ελλάδα. Με βάση αυτή τη νέα πολιτική, οι αιτήσεις ασύλου των ατόμων από αυτές τις πέντε εθνικότητες δεν εξετάζονται με βάση τις ατομικές τους συνθήκες και τους κινδύνους που αντιμετωπίζουν στη χώρα καταγωγής τους. Αντίθετα, θεωρούνται πως είναι ασφαλείς στην Τουρκία και μόνο αν αποδειχθεί ότι δεν είναι, οι αιτήσεις αυτές θεωρούνται «παραδεκτές» και η Υπηρεσία Ασύλου τις εξετάζει.

ΑΙΤΗΣΕΙΣ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΑΝΑ ΕΘΝΙΚΟΤΗΤΑ

ΑΙΤΗΜΑΤΑ ΑΣΥΛΟΥ ΑΝΑ ΕΘΝΙΚΟΤΗΤΑ, ΚΑΤΑ ΦΘΙΝΟΥΣΑ ΣΕΙΡΑ

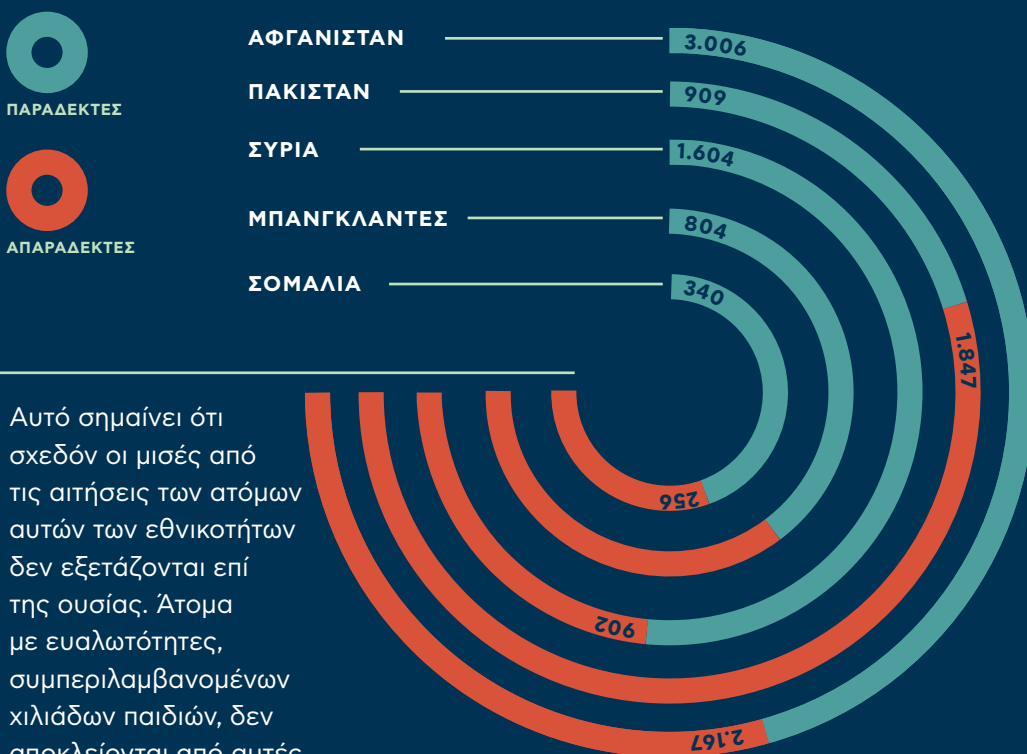
ΣΤΟΧΟΠΟΙΗΣΗ ΠΡΟΣΦΥΓΩΝ

Τρεις από τις πέντε εθνικότητες που αναφέρονται στην ΚΥΑ είναι αυτές που αναγνωρίζονται συχνότερα ως πρόσφυγες στην Ελλάδα. Το 2020, πριν από την ΚΥΑ, το 92% των Σύρων, το 66% των Αφγανών και το 94% των Σομαλών (μέσο ποσοστό αποδοχής: 84%) έλαβαν καθεστώς πρόσφυγα ή επικουρικό καθεστώς.

ΚΥΑ-ΑΠΟΡΡΙΦΘΕΙΣΕΣ ΑΙΤΗΣΕΙΣ ΩΣ «ΑΠΑΡΑΔΕΚΤΕΣ»*

ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ 1ου ΒΑΘΜΟΥ ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΗΝ ΚΥΑ 42799/2021, 7 ΙΟΥΝ – 31 ΔΕΚ 2021

Αυτό σημαίνει ότι σχεδόν οι μισές από τις αιτήσεις των ατόμων αυτών των εθνικοτήτων δεν εξετάζονται επί της ουσίας. Άτομα με ευαλωτότητα, συμπεριλαμβανομένων χιλιάδων παιδιών, δεν αποκλείονται από αυτές τις πολιτικές.

2021 ΑΙΤΗΣΕΙΣ ΑΣΥΛΟΥ - ΠΑΙΔΙΑ

2021 ΑΙΤΗΣΕΙΣ ΑΣΥΛΟΥ ΑΝΑ ΗΛΙΚΙΑ ΚΑΙ ΦΥΛΟ

ΟΙ ΑΙΤΟΥΝΤΕΣ ΑΣΥΛΟ ΣΕ ΕΝΑ ΠΑΡΑΤΕΤΑΜΕΝΟ ΝΟΜΙΚΟ ΚΕΝΟ

Τον Μάρτιο του 2022 συμπληρώνονται επίσης 2 έτη από τότε που η Τουρκία σταμάτησε να δέχεται επιστροφές από την Ελλάδα. Ως εκ τούτου, τα τελευταία δύο έτη οι άνθρωποι των οποίων τα αιτήματα θεωρούνται «απαράδεκτα» έχουν εγκλωβιστεί στην Ελλάδα σε ένα παρατεταμένο νομικό κενό: δεν έχουν πρόσβαση στο άσυλο ή έγγραφα που να αποδεικνύουν το νομικό τους καθεστώς, και δεν έχουν δικαίωμα σε στέγαση, οικονομική βοήθεια, εργασία ή σίτιση στις δομές φιλοξενίας στις οποίες διαμένουν.

Επιπλέον, το Δεκέμβριο του 2021, η Ελλάδα πρόσθεσε την Αλβανία και τη Βόρεια Μακεδονία στον κατάλογο των ασφαλών τρίτων χωρών, αποφεύγοντας περαιτέρω τις υποχρεώσεις της βάσει της Σύμβασης του 1951 για τους Πρόσφυγες.

Πρόσφατη νομοθεσία εισήγαγε την επιβολή παραβόλου 100 ευρώ ανά άτομο για τους αιτούντες άσυλο που επιθυμούν να υποβάλουν εκ νέου αίτηση ασύλου, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που οι αιτήσεις τους κρίνονται «απαράδεκτες». Ένα ζευγάρι με 3 παιδιά θα πρέπει να καταβάλει 500€ για να υποβάλει εκ νέου αίτηση. Για τα άτομα και τις οικογένειες που δεν έχουν καμία οικονομική βοήθεια και έχουν περιορισμένο ή καθόλου δικαίωμα στην εργασία, το παράβολο αυτό αποτελεί ένα επιπλέον -και ανυπέρβλητο- εμπόδιο στο δικαίωμά τους να ζητήσουν άσυλο.

ΑΝΤΙ ΣΥΜΦΩΝΙΑΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΚΑΤΑΜΕΡΙΣΜΟ ΤΗΣ ΕΥΘΥΝΗΣ, Η ΑΠΟΤΡΟΠΗ ΠΡΟΣΦΥΓΩΝ ΕΧΕΙ ΚΑΤΑΣΤΕΙ Η ΚΥΡΙΑ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ

Η εντυπωσιακή κινητοποίηση της ΕΕ και των κρατών μελών της ως απάντηση στην άφιξη πάνω από 3 εκατομμυρίων προσφύγων από την Ουκρανία τον τελευταίο μήνα δείχνει ότι η Ευρώπη έχει την ικανότητα να υποδεχθεί πρόσφυγες με συντονισμένο, δίκαιο και ανθρώπινο τρόπο, όταν έχει τη βούληση. Σε πλήρη αντίθεση, η συμφωνία της ΕΕ με την Τουρκία ήταν μια πανικόβλητη αντίδραση στους σοβαρούς διχασμούς ανάμεσα στα κράτη μέλη. Ελλείψει ενός ολοκληρωμένου συστήματος καταμερισμού της ευθύνης, ο πρωταρχικός στόχος της Συμφωνίας, και των πολιτικών που τη διαδέχθηκαν, ήταν η αποτροπή των αφίξεων προσφύγων. Η Συμφωνία σηματοδότησε την αρχή μιας σειράς εχθρικών πολιτικών απέναντι στους πρόσφυγες, μια εκχώρηση της ευθύνης και μια εξάρτηση από τρίτες χώρες, που πρέπει να εγκαταλειφθεί.

Το ελληνικό Υπουργείο Μετανάστευσης και Ασύλου μετρά την επιτυχία με βάση τους «συνοριακούς ελέγχους», τις «χαμηλές ροές», την «αποσυμφόρηση» και τον μειωμένο αριθμό αιτήσεων ασύλου. Την ίδια στιγμή, η προστασία των ανθρώπων που διαφεύγουν από τη βία και τις διώξεις φαίνεται να μην αποτελεί προτεραιότητα. Με τις πολιτικές αυτές παραβιάζεται η διεθνής υποχρέωση της Ελλάδας να παρέχει αποτελεσματική και απρόσκοπτη πρόσβαση στο άσυλο σε όσους ζητούν διεθνή προστασία.

Με βάση τα παραπάνω, οι συνυπογράφουσες οργανώσεις της Κοινωνίας των Πολιτών συνιστούν:

1

Η Ελλάδα και η ΕΕ να εγκαταλείψουν την έννοια της ασφαλούς τρίτης χώρας και να ανακαλέσουν τη δήλωση ΕΕ-Τουρκίας

2

Η Ελλάδα να ανακαλέσει την κοινή υπουργική απόφαση που χαρακτηρίζει την Τουρκία ως ασφαλή τρίτη χώρα

3

Η Ελλάδα να δεσμευτεί ότι όλες οι αιτήσεις ασύλου θα εξετάζονται επί της ουσίας

4

Η Ελλάδα να καταργήσει άμεσα το παράβολο των 100€ για τα άτομα που επιθυμούν να υποβάλουν εκ νέου αίτηση ασύλου

5

Η Ελλάδα να αντιμετωπίσει άμεσα το νομικό αδιέξοδο των ανθρώπων που πλήττονται από την ΚΥΑ, παρέχοντάς τους το δικαίωμα νόμιμης διαμονής, εργασίας και ελεύθερης κυκλοφορίας μέσα στη χώρα μέχρι να εξεταστούν επί της ουσίας οι αιτήσεις ασύλου τους

ΑΦΙΞΕΙΣ ΠΡΟΣΦΥΓΩΝ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ 2015-2016*
(ΕΩΣ 16 ΜΑΡΤΙΟΥ 2016)

1 εκατ.

ΑΦΙΞΕΙΣ ΟΥΚΡΑΝΩΝ ΠΡΟΣΦΥΓΩΝ 2022*
(ΕΩΣ 16 ΜΑΡΤΙΟΥ 2022)

3 εκατ.

DRC DANISH
REFUGEE
COUNCIL

ΕΛΛΗΝΙΚΟ
ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ
ΓΙΑ
ΤΙΣ ΠΡΟΣΦΥΓΕΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΟΡΓΑΝΟ ΠΡΟΣΦΥΓΩΝ

HUMAN
RIGHTS360°

INTERNATIONAL
RESCUE
COMMITTEE

REFUGEES
INTERNATIONAL

Save the Children

Terre des hommes
Αρωγιά των παιδιών παγκοσμίως